

BARNKONSEKVENSANALYS – STEG 1: INVENTERING AV VÅRBY UDDE

white

INNEHÅLL

Disposition

Barnkonsekvensanalys, vad och varför?	sid 3
Mål och riktlinjer för BKA Vårby Udde	sid 4
Metod och deltagare	sid 6
Analysparametrar och modell	sid 7
Planförslag (2018)	sid 8

Nulägesanalys av inventering och intervjuer

Identitet	sid 10
Sammanhållen stad	sid 15
Samspel, lek & lärande	sid 19
Vardagsliv	sid 22
Hälsa & säkerhet	sid 25

Preliminär bedömning

Identitet	sid 14
Sammanhållen stad	sid 18
Samspel, lek & lärande	sid 21
Vardagsliv	sid 24
Hälsa & säkerhet	sid 27

Slutsatser	sid 28
------------	--------

ATT BYGGA STAD FÖR BARN

BARNKONSEKVENSPANALYS (BKA)

- Bygger på insamling av kunskap och erfarenheter
- Riktlinjer: internationella, nationella och kommunala
- Kvalitativa undersökande och uppsökande metoder – barn kommer inte på samråd
- Relationen mellan barnperspektiv och barnets perspektiv
- Se till *alla* barn oavsett om man är 0-17 år men åskådliggör skillnad i behov beroende på ålder
- Före puberteten ger den fysiska uppväxtmiljön förståelse för omvärlden. I och efter puberteten tolkar vi världen utifrån sociala sammanhang
- BKA är extra viktigt i socioekonomiskt svaga områden som ofta är eftersatta. Det är även viktigt med lokala aktiviteter för de som inte har råd att åka iväg på aktiviteter, sommarställen etc. Därtill så finns en större trångboddhet som ställer högre krav på tillgängliga utemiljöer

MÅL & RIKTLINJER

- Varje barn har samma rättighet och lika värde, ingen får diskrimineras (artikel 2).
- Barnets bästa ska alltid komma i första rummet (artikel 3).
- Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas (artikel 6).
- Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det (artikel 12).
- Barnkonventionen blir svensk lag 2020.

I kommunens översiktsplan som antogs av kommunfullmäktige i maj 2014 framgår bl.a. att:

- Barns behov ska tas särskild hänsyn till och vara en utgångspunkt i all samhällsplanering och ny bebyggelse.
- Barns och ungdomars närmiljö ska vara säker, trygg och hälsosam.
- Miljön ska erbjuda stimulans och goda möjligheter för lek, umgänge och sociala möten.
- I planeringsprocessen är det viktigt med en dialog som vänder sig till barn och ungdomar och tar till vara deras synpunkter, önskemål och behov.

MÅL - RIKTLINJER - MAGNOLIA & HUDDINGE KOMMUN

Checklista för barnkonsekvensanalyser

Den här checklistan ska säkerställa att barn- och ungdomsperspektivet uppmärksammas i samhällsbyggnadsprocessen. Du som är handläggare ska använda dig av checklistan i till exempel planeringen, investeringsprojekt, strukturplaner, program, fördjupade översiktsplaner och utvecklingsplaner.

Checklistan ska användas kontinuerligt och vara en bilaga till planhandlingarna eller projektbeskrivningen.

Svaren från checklistan ska sammanfattas i planbeskrivningen eller projektbeskrivningen för investeringsprojekt under rubriken Konsekvenser för barn och ungdomar och/eller i miljökonsekvensbeskrivningen. Om det finns en barnkonsekvensanalys redovisas resultatet under samma rubrik.

Frågor

Har vi gjort en kartläggning?

Till exempel av barns rörelsemönster, mötesplatser/naturområden/lekställen som är viktiga för barn och unga, olycks- och hälsosaker i området, trygga/otrygga platser, vägar och gång- och cykelvägar.

JA NEJ
Beskriv kortfattat hur kartläggningen genomförts. Vår för inte?

Beskriv kortfattat hur kartläggningen genomförts.

HUDDINGE KOMMUN

Kommunstyrelsens förvaltning

Fax: 08-836 308 00

Besök Kommunbyggnad 25

Fj: 08-836 308 03

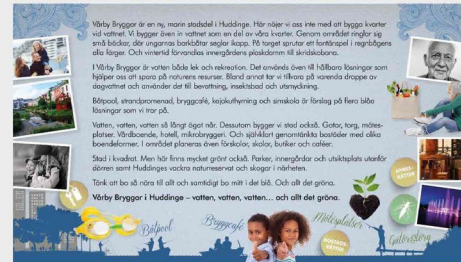
Fj/v: 08-836 300 00

huddinge@huddinge.se

www.huddinge.se

STRUKTUR - ÖVERGRIPANDE

VISION - VÅRBY BRYGGOR

HÅLLBARHETSVISION Huddinge

HÅLLBARHETSVISION - VÅRBY BRYGGOR

HÅLLBARHETSVISION - MAGNOLIA

SOCIAL

Vårby Bryggor

STRUKTUR - 9 FOKUSOMRÅDEN

Vårby Bryggor

4

2018-03-07

MAGNOLIA

METOD OCH DELTAGARE

Kvalitativ metod

Uppsökande intervjuer för att fånga de som bor och verkar på platsen i deras vardagliga miljö.

Bred representativitet där grupper som annars inte kommer till tals får göra sin röst hörd.

Urban pedagogik

Arbetsätt som bygger på två moment. Dels kunskapsöverföring och dels informationsinhämtning och intervju.

Tillämpas i barngrupper.

Antal deltagare:

Deltagande totalt: 40

Deltagande fokusgruppsintervjuer: 12

Deltagande genskjutsintervjuer: 28

Könsfördelning:

Tjejer: 23

Killar: 17

Åldersfördelning:

Förskola/Förskoleklass: 3

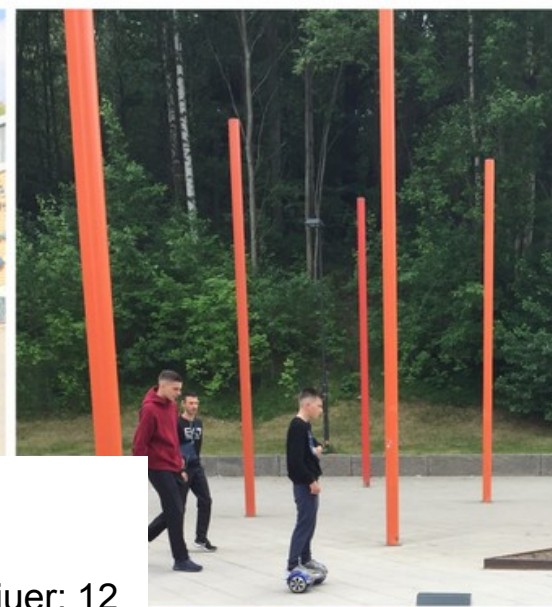
Lågstadium: 5

Mellanstadium: 8

Högstadium: 7

Gymnasium: 4

Vuxna: 13

ANALYSPARAMETRAR, BKA VÅRBY

IDENTITET

Karaktär & Arkitektur
Atmosfär & Känsla
Historia & Sammanhang

SAMMANHÅLLEN STAD

Kopplingar - Barriärer
Mentala - Fysiska
Variation I Skala, Upplåtelseform & Funktioner
Mångfald, Jämlikhet & Tillit

SAMSPEL, LEK & LÄRANDE

Platser För Möten Och Samspel
Ålder, Kön Och Behov
Demokrati, Lek & Utveckling

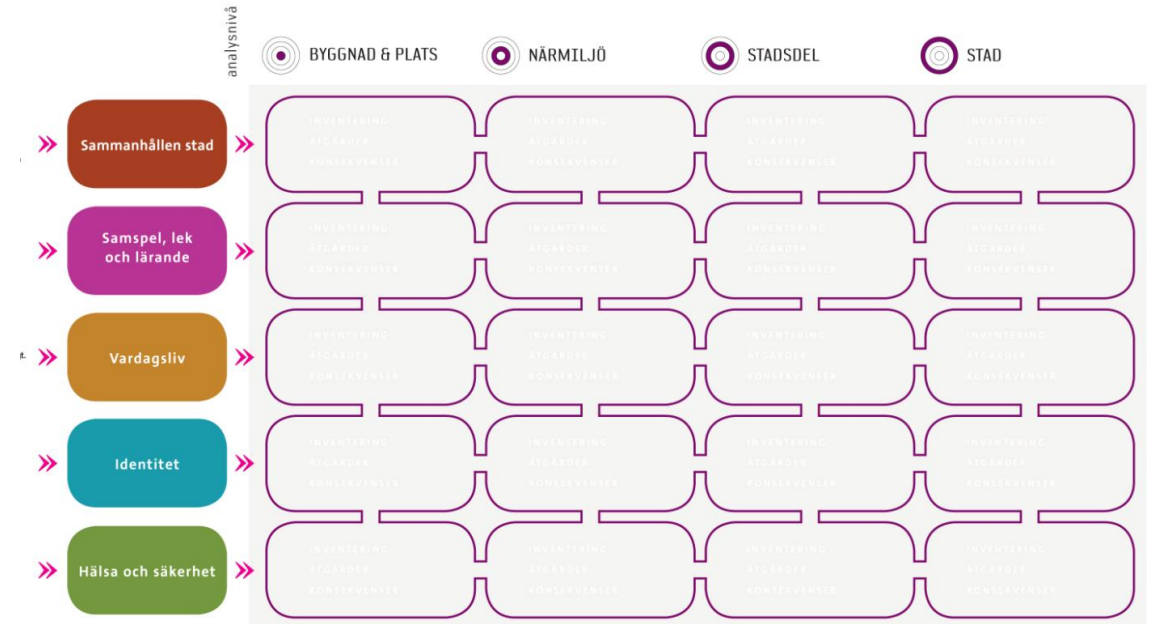
VARDAGSLIV

Service
Tillgänglighet
Trygghet

HÄLSA & SÄKERHET

Buller & Luftföroreningar
Mental – Fysisk Hälsa
Trafikmiljö
Naturmiljö
Förskole- & Skolmiljöer

Analysmodell är inspirerad av Göteborgs Barnkonsekvens analys och dess fokusteman.

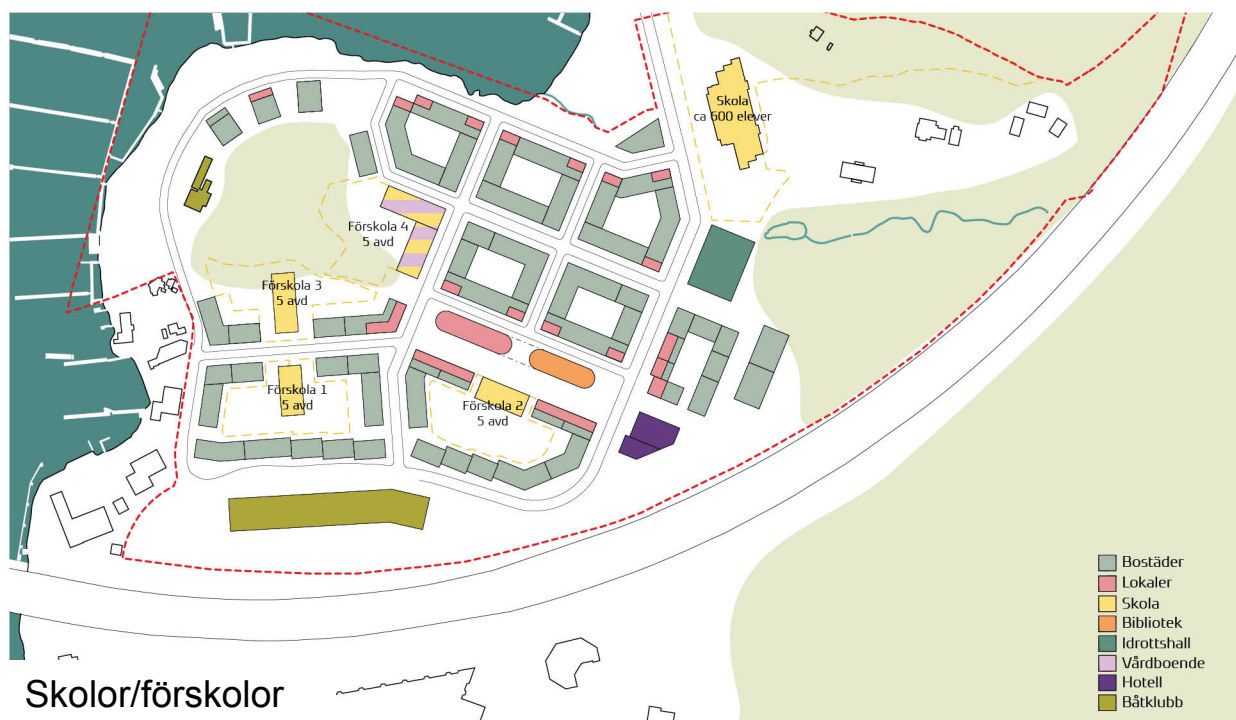
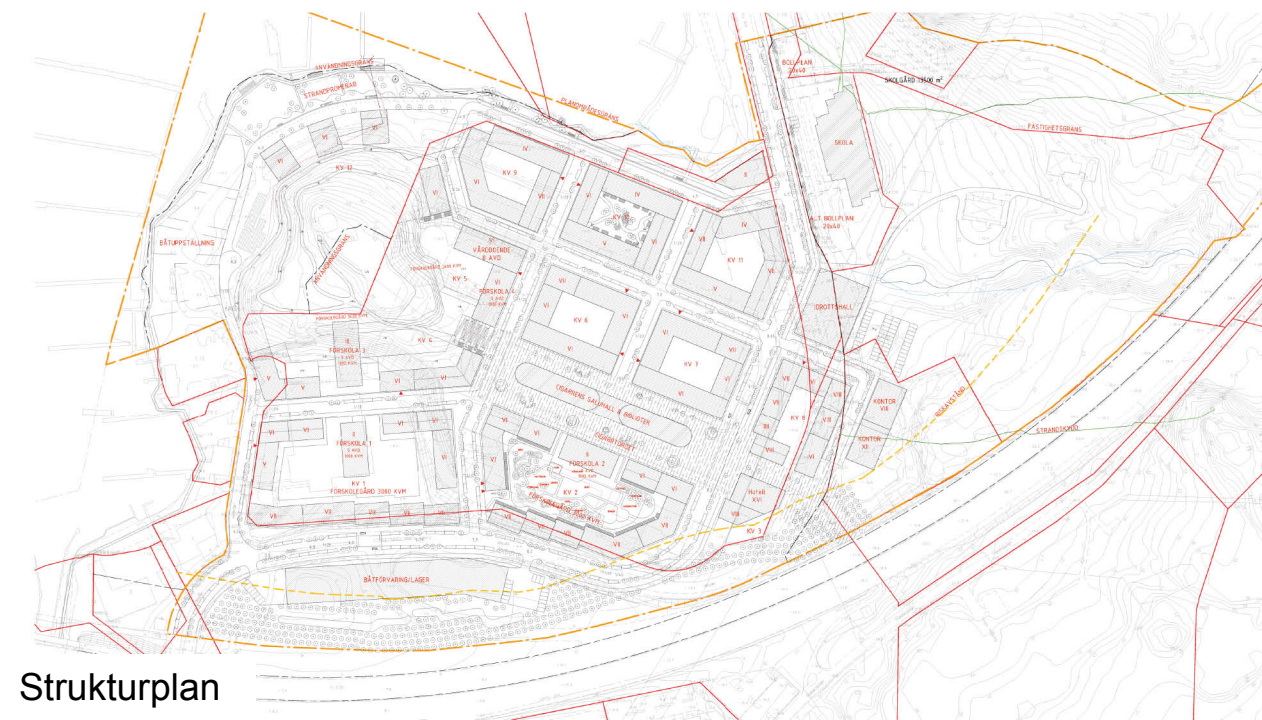
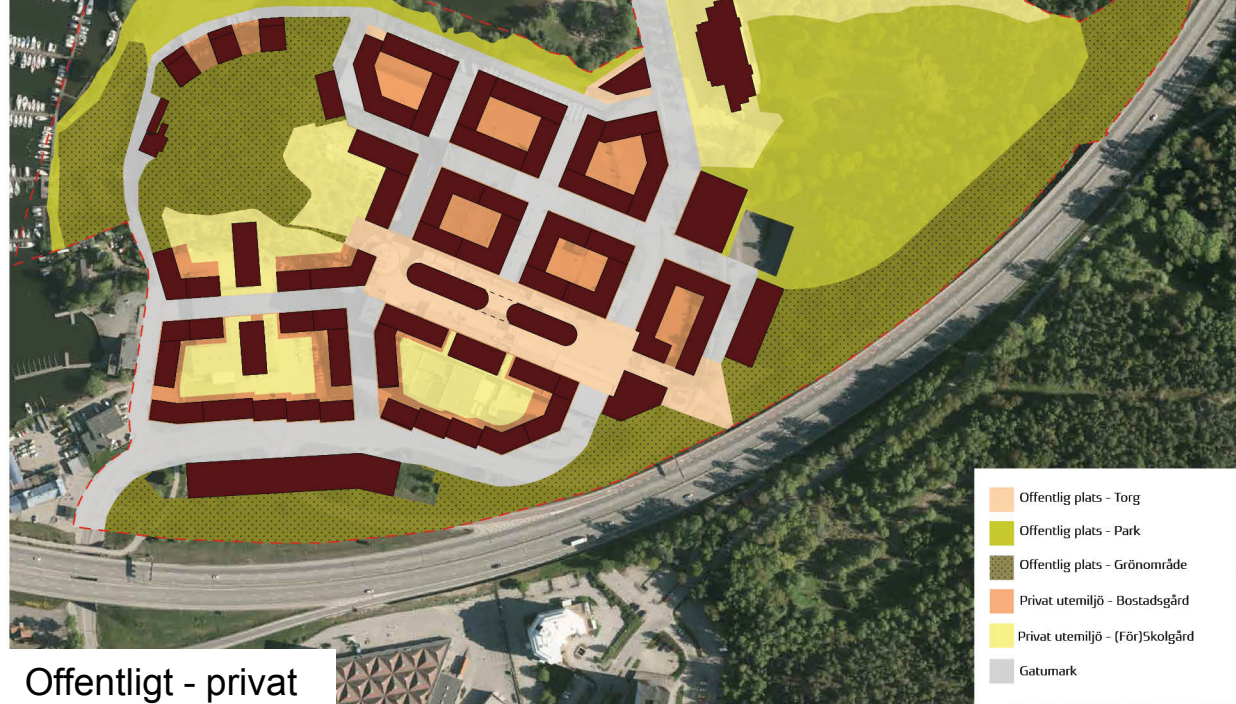
Steg 1

Modellen följer hela processen, inventerings, målformulering, förslag, konsekvenser, återkoppling och utvärdering. Denna sammanställning förhåller sig endast till steg 1, inventering och målformulering.

PLANEN

Nulägesanalys

av inventering och intervjuer

IDENTITET

”Det är fint i Vårby, mycket träd överallt. Här finns strand och mycket lekplatser. Vårby är lagom trevligt. I förhållande till Fittja är det jättebra!”

- Man 39, Vårby gård'

”Det som är bäst här [i Vårby Gård] är att vi är så nära naturen.”

- Förskolepedagog 46 år, Vårby gård

Områdets atmosfär och karaktär

- Vårby har förändrats mycket de senaste 10-15 åren. De som bott länge i området minns hur det tidigare var, grönt, fint och fullt med människor samt mycket service. Idag beskrivs området snarare som sjangserat, otryggt, skräpigt och med bristande service.
- Många älskar Vårby, deras plats på jorden. Det finns en stark önskan att lyfta stadsdelens positiva sidor. Människor som bor i Vårby är väl medvetna om ortens rykte och tar ofta platsen i försvar mot eventuella feltolkningar eller missförstånd.
- Man förknippar inte Vårby med Huddinge generellt utan ser sig snarare som Stockholmsbor. Till Huddinge C åker man ibland för att göra ärenden men annars håller man sig till närområdet och längs tunnelbanelinjen. Innerstaden är inget som lockar generellt.

DET HÄR FÖRKNIPPAS MED VÅRBY:

---

1. Lugnt, mysigt, fint och hemkänsla
2. Naturen, parkerna och skogen
3. Vatten och bad
4. Tråkigt, dött, slitet och skräpigt
5. Otrygghet och droger

DET HÄR ÄR BÄST MED VÅRBY:

---

1. Barnvänligt
2. Vatten och bad
3. Natur och grönt
4. Kompisar

”Här är nära till allt och det är ett väldigt familjevänligt område.”

- Fritidspedagog 25, jobbar i Vårby gård

”På våren är det så fint mittemot vår lägenhet, allt är täckt i grönt. Då är det så mysigt här och jag träffar vänner överallt.”

– Tjej 8 år, Vårby gård

DET HÄR ÄR DET SÄMSTA MED VÅRBY:

---

1. Otrygghet, droger och mycket folk
2. Dåligt underhåll och skräpigt (parker, gårdar)
3. Centrum
4. Tråkigt

DET HÄR VILL MAN FÖRÄNDRÄ/UTVECKLA:

---

1. Mer service och restauranger
2. Rusta upp gårdar och lekplatser/nya lekplatser
3. Mer aktiviteter och idrott till unga
4. Rusta upp/fräscha till kring Vårby badet
5. Öka tryggheten

”Det är sämst överallt i centrum [...] idag vågar vi inte gå ut på kvällarna och promenera.”

- Man 39, Vårby gård

”Här är outvecklat och skräpigt, för barn är det roligt att bo här. För föräldrarna är det motsatsen.”

– Man 41 år, Vårby gård

PRELIMINÄR BEDÖMNING

- Använd den lokala identiteten och gemenskapen vid formandet av den nya stadsdelen. Engagera och involverar boende för att få en genuin koppling till dagens Vårby.
- Risken finns annars att Vårby udde blir en frikopplad stadsdel utan förankring eller länkar till "det gamla" Vårby.
- Samtidigt finns det utrymme för utveckling och förändring. Många är öppna för att det byggs nytt och ser positivt på att det byggs i Vårby.
- Vårbybadet skulle med fördel kunna rustas upp för att bli en attraktiv mötesplats och målpunkt.

SAMMANHÅLLEN STAD

”Jag tycker bostadsrätter är bra. Man behöver ju stå i kö i 10 år för att få en hyresrätt! Man tröttnar. Men det är lite dyra. Det räcker om de [bostäderna] är någorlunda ok, behöver inte vara drömbostäder här i orten. Så att människorna har råd i och med vad de jobbar med.”

- Fritidspedagog 25, Alby, jobbar i Vårby gård

Utformning som stödjer kopplingar, flöden och integration

- Vårby har bra kommunikationer längs tunnelbanelinjen men mellan stadsdelarna Vårby udde, Masmö, Myrstugeberget och Vårby gård är det svårare att ta sig.
- Skärholmen är en vanlig målpunkt i närområdet liksom Fittja eller Masmö.
- Inom Vårby är det vanligt att besöka, centrum, stranden, Vårbyparken, parken med linbana, Vårbytoppen och Vårbergs IP.
- Motorvägen upplevs som störande av de som bor allra närmast. Många passerar den inte i sin vardag och lägger därför inte märket till den. För barn är Vårby allé en mer utsatt sträcka eftersom fordon där kommer närmare de gående och de knappt finns något skydd mellan gående och bilister.

BOENDESITUATIONEN I VÅRBY

- Det finns 10 767 invånare i Vårby, 25% av dem är barn.
- Boende i Vårby gård har en medelinkomst på 16 781 kr vilket är 38% lägre än rikssnittet.
- Det finns ett stort behov av stora lägenheter i Vårby. Många påpekar att det i princip är omöjligt att få stora lägenheter via kommunens bostadskö.
- Invånarnas inställningen till bostadsrätter är kluven. För vissa är det ett oöverstigligt hinder att köpa en bostadsrätt, för andra är det logiskt eftersom tar för lång tid att få en hyresrätt via bostadskön.
- Många bor i andra eller tredje hand vilket gör statistiken delvis svårtolkad.
- Till Vårby flyttar man från:
  - Andra adresser i Vårby gård
  - Norsborg
  - Andra delar av Huddinge
  - Skärholmen

”Eftersom vi bor på Myrstugeberget som är så isolerat måste vi ta bil för att göra ärenden.”

– Man 39 år, Vårby gård

”Parken [vid Vårbybadet] ligger nära, för nära, den stora vägen. Om någon kommer fort hinner de inte bromsa. Det behövs ett bra staket där. Vi är ju i parken på vintern. Tänk när det är halt!”

- Förskolepedagog 57, Vårby gård

PRELIMINÄR BEDÖMNING

- Vårby udde ligger isolerat och nya kopplingar och utökad kommunikation efterfrågas.
- Ur ett barnperspektiv är avstånden långa mellan stadsdelarna. Därför blir det viktigt med stark lokal service, goda kommunikationer och säkra gång- och cykelvägar.
- Det finns en risk att Vårby udde blir isolerat både fysiskt och flödesmässigt om kommunikationer och målpunkter uteblir.
- Den slutna karaktären på områdets byggnader ökar risken för låga flöden och en känsla av ogenomtränglighet.
- Den allmänna parken är en välkommet inslag i stadsdelen och har många positiva möjligheter för att locka besökare och aktivera platsen för barn, unga och vuxna.
- Utformningen av båtplatserna och uppställningsplatserna är viktig för att öka områdets trygghet. Båtuppställningsplatser blir lätt till otrygga platser kvällar och vintertid.

SAMSPEL, LEK & LÄRANDE

”Jag vill kunna sitta någonstans med en dricka och lite nötter. Gärna ett ställe mot regn att sitta under!”
- Tjej 16, Vårby gård

”Barnen leker lika på lika sätt, med fantasilekar. Men det är bara killar som spelar fotboll.”
– Förskolepedagog 45 år, Vårby gård

Platser för möten och samspel, lek och utveckling

- En av de stora fördelarna som många pekar ut med att bo i Vårby är att det är så barnvänligt. Det finns gott om parker och området ligger nära grönska, natur och vatten. Förhållandet till badplatsen är dock klivet. Vissa tycker mycket om att bada där men många påpekar att stranden och vattnet är smutsigt och de därför inte brukar gå till Vårbybadet.
- För vuxna är området inte lika stimulerande. Det finns få servicepunkter och begränsad café- och restaurangverksamhet.
- Även äldre barn och unga, ca 12-18 år har få alternativ att välja på. Det finns en ungdomsgård men den är inte välfungerad. I övrigt finns inte mycket som lockar för den åldersgruppen.
- Fotboll är en stor fritidsaktivitet i Vårby liksom basket men de flesta vi talat med går inte på några organiserade aktiviteter.
- Förskolepedagogerna ser ingen skillnad i barnens lek i förhållande till kön men de påpekar att det mest är killar som spelar fotboll.
- **Endast 5% av Vårbys högstadietjejer är med i en idrottsförening.** I Stuvsta ligger andelen för tjejer på 52%. 21% av högstadietkillarna i Vårby är med i en idrottsförening. I Skärholmen ligger snittet på 15%.

PRELIMINÄR BEDÖMNING

- Idrottsverksamhet är viktigt! Men fotbollsplaner är inte den enda lösningen.
- Det krävs medvetna strategier för att engagera unga tjejer i idrottsverksamhet. Att jobba tillsammans med de unga själva är en bra början.
- För barn upp till ca 10 år är närmiljön avgörande. Från ca 11 år och uppåt förändras behoven och man söker sig utåt men det måste fortfarande finnas tillfredställande lokala miljöer för "tweenies" och tonåringar.

VARDAAGSLIV

”En gång såg vi ett tält när vi var ute i skogen då blev vi jätterädda. En annan gång hittade vi en kniv och det var också läskigt.”

- Tjej 11, Vårby gård

”När jag flyttade hit 1998 och hade vi post, ICA och typ nån mindre bank. Då var det mer rusch och folk än vad det är nu?”

- Fritidspedagog 43 år, Vårby gård

Platsens förutsättningar för service, tillgänglighet, säkerhet

- Trygghet och säkerhet är en av de stora frågorna i Vårby och många känner sig otrygga. Centrum pekas specifikt ut som en otrygg plats. Fler barn och unga har själva sett skottlossningar, misshandel eller rån. Droger och droghandel förekommer också öppet i Vårby centrum.
- En annan otrygghetsfaktor är de hemlösa eller romer som bor i skogen runt Vårby. Tältläger skrämmer och oreda, skräp och bajs på badplatsen syns som efterlämnade spår. Det förekommer också att det bor hemlösa i tunneln mellan Vårby och Masmo vilket skrämmer förbipasserande barn.
- Både barn och vuxna noterar den bristfälliga servicen i Vårby. Få gör sina dagliga ärenden i Vårby. Unga tar sig ofta till Skärholmen för att umgås eller fika.

PRELIMINÄR BEDÖMNING

- Vårby udde ligger avskilt och nya kopplingar och utökad kommunikation efterfrågas.
- Ur ett barnperspektiv är avstånden långa mellan stadsdelarna. Därför blir det viktigt med stark lokal service, goda kommunikationer och säkra gång- och cykelvägar.
- Planen lämnar utrymme för service i form av handel och mindre butiker. Det eventuella biblioteket skulle också vara ett välkommet inslag i stadsdelen och Vårby i stort.

HÄLSA & SÄKERHET

”Parken ligger nära, för nära, den stora vägen. [...] Vi är ju i parken på vintern. Tänk när det är halt!”

- Förskolepedagog 57, Vårby gård

”Hälsan här är bedrövlig. Mest tänder, och fetma. Barnen kan inte ens klä på sig. Och de ramlar när vi är ute i skogen eller naturen för att de ska få bättre motorik.”

– Förskolepedagog 45, Vårby gård

Områdets förutsättningar för en hälsosam och säker trafik- och naturmiljö samt förskole- och skolgårdar

- Boende upplever biltrafiken i och omkring området som störande i olika grad. De som bor nära motorvägen störs medan de som bor mer skyddat sällan passerar eller tänker på biltrafiken.
- Det finns en kluvenhet i relationen till skogen och det gröna. Parker och tillrättalagd natur ses som positiv medan tätare skog och större naturområden upplevs som skrämmande.
- Förskolepersonal uppger att områdets barn har problem som övervikt och dålig tandhälsa.

PRELIMINÄR BEDÖMNING

- Den allmänna parken har stora positiva möjligheter att tillskapa naturpedagogiska inslag i Vårby som till exempel träning av motorik, flexibla lekmöjligheter och kunskap om natur och mark.
- De förskolegårdar som ligger närmast motorvägen riskerar att störas och förorenas av buller och partiklar.
- Förskolegårdarnas storlek är 30 kvm/barn.
- Boverket rekommenderar 40 kvm/barn men det är fler faktorer än yta som är relevant. Exempelvis:
  - Materialval. Konstgjorda vs naturliga
  - Tillgång till park/naturmark
  - Design av förskolegården

SLUTSATSER

IDENTITET

- Det finns en väldigt stark lokal identitet med ett tydligt "underdog" perspektiv. Både barn och vuxna är väl medvetna om vilken uppfattning omgivningen och media har om Vårby.
- Det gröna familjevänliga och lugna Vårby är en lika stark identitet som det otrygga, kriminella och nedgångna för boende i Vårby.

SAMMANHÅLLEN STAD

- Invånarna ser sig som Vårbybor mer än Huddingebor och de flesta rör sig snarare längs med tunnelbanelinjen än till andra målpunkter inom kommunen.
- Kopplingar bortom tunnelbanan upplevs som otillräckliga och skapar slitningar mellan stadsdelarna i Vårby.
- Vårby udde riskerar att bli en isolerad enklav om inte de naturliga stråken och kommunikationerna till området förstärks.
- Det är tydligt att Vårby- med stora familjer med många barn är i behov av större hyreslägenheter eller stort men billigt boende.

SLUTSATSER

SAMSPEL, LEK & LÄRANDE

- Det krävs flexibilitet, diversitet och kreativitet för att möta behoven hos yngre barn (0-6) äldre barn (7-11) och tonåringar (12-19). Det fler än *en* lösning behövs för att utveckla bättre platser för barn och unga.
- Yngre barn besöker ofta parker och innergårdar men saknar parklekar (med personal) och lös lekutrustning. Någon sådan finns inte längre i Vårby.
- En nyckel till förbättrade förutsättningar för unga är att satsa på organiserade aktiviteter exempelvis idrott eller kultur. Unga tjejer i Vårby är kraftigt underrepresenterade i idrottsföreningar i förhållande till andra stadsdelar i och runt omkring Stockholm.
- Relationen till naturen är kluven, många har inställningen att skogen är farlig.
- Många barn och unga är inne vintertid och har ingen tradition av att vara ute eller besöka naturområden. Speciellt inte vintertid.

SLUTSATSER

VARDAGSLIV

- Ökad tryggheten i Vårby är en förutsättning för en fortsatt positiv utveckling av områden i och omkring Vårby.
- Det finns ett uppdämt behov av service och kultur. Fler restauranger, caféer och butiker skulle få stadsdelen att leva upp och är efterfrågat. De flesta saknar folkliv och nöjesliv i dagens Vårby.
- De slutna kvarteren i Vårby udde förstärker känslan av isolation. Området bör öppnas upp även internt för att välkomna och locka offentligt liv och skapa nya stråk genom stadsdelen.
- Utformningen av båtplatserna är också viktig för att öka tryggheten i området.
- Äldre barn och unga har få alternativ till aktiviteter. Ungdomsgården beskrivs som otillräcklig och med bristande verksamhet.

SLUTSATSER

HÄLSA OCH SÄKERHET

- Förskolegårdarnas storlek i kombination med utformningen av dessa blir viktig för att skapa kvalitativa miljöer för barn. Det finns många faktorer som avgöra hur förskolegårdarnas karaktär bidrar eller inte till motorisk utveckling för barn. Detta gäller speciellt vid mindre gårdar som föreslås för Vårby udde.
- En viktig lösning för ökad hälsa är kopplad till "active design" som utgår från att utforma parker och lekplatser efter barns behov av rörelse och motorisk utveckling. Områdets barn och unga behöver utmanas rörelsemässigt och introduceras för utelek/natur då de inte är en naturlig del av mångas vardag.
- Stärkta kopplingar till kommunens övriga naturområden gör Vårby udde till en stark och välbehövlig länk in i det gröna.

FRAMTID

- Området har stora möjligheter att addera till det ganska likriktade bostadsbeståndet i Vårby. Lägenhetsstorlekar, prisklass och planlösningar kommer bli avgörande för vilka som söker sig till Vårby udde.
- Många är positiva till förändring och utveckling av Vårby. Man ser möjligheterna med att bygga nytt, locka nya invånare och uppdatera dagens prövade stolthet och identitet.

TACK!

#whitearkitekter
yael.bratel@white.se

white